

Bil Cymru drafft, Hydref 2015 Ymateb i ymgynghoriad 22 Tachwedd 2015

Cyflwyniad

Mae'r ymateb hwn yn dangos barn y Comisiwn Etholiadol ar y darpariaethau perthnasol sydd ym Mil Cymru drafft.

Mae'r briffiad hwn yn gwneud sylwadau ynghylch:

- Y newidiadau arfaethedig i gymhwyster deddfwriaethol ar gyfer gweinyddu etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru, a rheoleiddio rheolau cyllid pleidiau ac etholiadau yng Nghymru.
- Rôl ac atebolrwydd y Comisiwn Etholiadol.

Mae'r Comisiwn Etholiadol yn gorff annibynnol a grëwyd yn 2000. Rydym yn rheoleiddio cyllid pleidiau ac etholiadau ac yn gosod safonau ar gyfer etholiadau a refferenda a gynhelir yn dda. Rydym yn gweithio i gefnogi democratiaeth iach, lle mae etholiadau a refferenda yn seiliedig ar ein hegwyddorion o ymddiriedaeth, cyfranogiad, a dim dylanwad gorfodol.

Cymhwyster deddfwriaethol ar gyfer gweinyddu a rheoleiddio etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru

Cefndir

Byddai Bil Cymru drafft yn rhoi cymhwyster deddfwriaethol ar gyfer gweinyddu a rheoleiddio etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Byddai hyn yn cynnwys rhoi pwerau newydd i'r Cynulliad o ran:

- Cynnal etholiadau i Gynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru.

- Amseru etholiadau ar gyfer etholiad cyffredinol Cymru.
- Cyfuno pleidleisiau ar gyfer Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru.
- Corestru etholwyr, gan gynnwys yr etholfraint ar gyfer Gynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru.
- Cyfyngiadau ar dreuliau etholiadol ymgeiswyr.
- Gwariant ymgyrchu mewn etholiadau Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru.
- Rheoli rhoddion a rheoleiddio gwariant trydydd partïon mewn etholiadau Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru.

Byddai'r Bil drafft hefyd yn trosglwyddo cymhwysedd deddfwriaethol ar gyfer y rhannau canlynol o Ddeddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000 (PPERA)¹ o ran pleidiau gwleidyddol ac ymgyrchwyr nad ydynt yn bleidiau mewn etholiadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru a llywodraeth leol yng Nghymru, i Weinidogion Cymru:

- diffiniad gwariant a reoleiddir;
- diffiniad gwariant a tybiannol;
- cyfyngiadau ar wariant neu wneud taliadau (gan gynnwys terfynnau ar gyfer derbyn a thalu hawliadau);
- rheolau ar roddion i ymgyrchwyr nad ydynt yn bleidiau
- gofynion adrodd;
- amserlen ar gyfer cyhoeddi cofnodioni a gyflwynir i ni; a
- terfynnau gwario ar gyfer pleidiau gwleidyddol ac ymgyrchwyr nad ydynt yn bleidiau yn etholiadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Yn achos newidiadau i reolau presennol etholiadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru a llywodraeth leol, bydem yn rhoi cyngor ar oblygiadau ymarferol a'r effaith ar bleidleiswyr, ymgyrchwyr a gweinyddwyr etholiadol yng Nghymru ac - os yw'n berthnasol - ledled y DU.

Dylai unrhyw newidiadau i'r broses etholiadol, gan gynnwys i'r etholfraint a'r system etholiadol, fod yn glir ac wedi eu gwneud mewn da bryd i alluogi pleidleiswyr i ddeall sut gallai'r rhain effeithio arnynt a'u cyfranogiad mewn etholiadau.

Yn yr un modd, ar gyfer newidiadau o'r math hyn, dylai deddfwriaeth berthnasol gael ei wneud chwe mis cyn bod y newid yn cychwyn (h.y. diwrnod pleidleisio / cychwyn y canfas). Byddai hyn yn sicrhau bod gan y rhai sy'n rhan o roi'r newid ar waith ddigon o amser i gynllunio a chael adnoddau digonol ar gyfer y newid, a byddai'n caniatau ar gyfer unrhyw waith ymwybyddiaeth y cyhoedd angenrheidiol.

Y Comisiwn fel ymgynghorai statudol

Nodwn fod Bil Cymru drafft yn effeithio S.7 PPERA² ac rydym yn croesawu bod dyletswydd Ysgrifennydd Gwladol Cymru i ymgynghori'r Comisiwn Etholiadol ar unrhyw Orchymyn drafft o ran cynnal etholiad cyffredinol Cymru yn cael ei drosglwyddo i Weinidogion Cymru.

¹ [Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000](#)

² Adran 7(2) [Deddf Pleidiau Gwleidyddol, Etholiadau a Refferenda 2000](#)

Newid ffurflenni o ran etholiadau i ethol Aelodau Cynulliad

Yn unol â deddfwriaeth bresennol³ mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol bwerau i newid unrhyw ffurflen a gynhwysir mewn, neu sydd mewn rheoliadau neu reolau a wnaed yn unol â Deddf Cynrychiolaeth y Bobl i'w alluogi i gael ei ddefnyddio at ddibenion gwreiddiol ac mewn perthynas ag etholiadau ar gyfer ethol Aelodau Cynulliad.

Nid yw'r ddarpariaeth hon wedi'i throsglwyddo i Fil Cymru drafft.

Byddem yn ddiolchgar o gael eglurhad y byddai estyn cymhwyster deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol yn caniatáu i'r diwygiadau hyn i gael eu gwneud gan Weinidogion Cymru.

Rôl ac atebolrwydd y Comisiwn Etholiadol.

Ar hyn o bryd mae gan y Comisiwn raglen llawn o waith ar gyfer etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru.

Yn unol a PPERA, mae'r Comisiwn Etholiadol yn atebol i Bwyllgor Llefarydd Senedd y DU o ran ei waith. Mae cynnigion Dydd Gŵyl Dewi⁴ wedi argymhell y dylai'r Comisiwn Etholiadol barhau i weithredu ledled y DU, a bod gan y Cynulliad Cenedlaethol gymhwyster dros ei swyddogaeth o ran etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru. Fodd bynnag mae Bil Cymru drafft yn trosglwyddo cymhwyster i'r Cynulliad Cenedlaethol o ran darpariaeth i'r Comisiwn i baratoi, gosod a chyhoeddi adroddiadau.

Mae hyn yn wahanol i'r safbwynt yn yr Alban lle, yn ychwanegol at drosglwyddo cymhwyster deddfwriaethol ar gyfer swyddogaethau adrodd y Comisiwn Etholiadol i Senedd yr Alban, mae diwygiad i Fil yr Alban 2015⁵ hefyd yn cynnig yr un peth ar gyfer swyddogaethau'r Comisiwn o ran cyllid a darparu'r rheoliadau mae'n ei wneud.

Mae angen ystyriaeth pellach o ran swyddogaethau'r Comisiwn Etholiadol o ran cyllid a darparu rheoliadau o ran etholiadau'r Cynulliad Cenedlaethol a llywodraeth leol yng Nghymru. Byddem yn hapus i drafod hyn gyda swyddogion perthnasol cyn cyhoeddi Bil Cymru.

I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch â Suzanne King, Uwch Swyddog Cyfathrebu drwy ffonio 020 71 0671 neu e-bostio sking@electoralcommission.org.uk.

³ Adran 13 (4)b Deddf Llywodraeth Cymru 2006

⁴ [Cytundeb Dydd Gŵyl Dewi](#)

⁵ [Bil yr Alban](#)

Draft Wales Bill, October 2015

Consultation response

20 November 2015

Introduction

This response sets out the Electoral Commission's views on the relevant provisions contained within the draft Wales Bill.

This briefing comments on:

- The proposed changes to legislative competence for the administration of National Assembly and local government elections in Wales and the regulation of party and election finance rules in Wales.
- The Electoral Commission's role and accountability.

The Electoral Commission is an independent body established in 2000. We regulate party and election finance and set standards for well-run elections and referendums. We work to support a healthy democracy, where elections and referendums are based on our principles of trust, participation and no undue influence.

Legislative competence for the administration and regulation of the National Assembly for Wales and local government elections in Wales

Background

The draft Wales Bill would provide the National Assembly for Wales with legislative competence for the administration and regulation of National Assembly for Wales and local government elections in Wales.

This would include providing the Assembly with new powers relating to:

- The conduct of elections to the National Assembly for Wales and local government in Wales.
- The timing of polls for a Welsh general election.
- The combination of polls for National Assembly for Wales and local government elections.
- The registration of electors, including the franchise, for National Assembly for Wales and local government elections.
- Limitations on candidates' election expenses.
- Campaign expenditure at National Assembly for Wales and local government elections.
- Controls on donations and regulation of expenditure by third parties at National Assembly for Wales and local government elections.

The draft Bill would also transfer legislative competence for the following parts of the Political Parties Elections and Referendums Act 2000 (PPERA)⁶ relating to political parties and non-party campaigners at National Assembly for Wales and local government elections in Wales to Welsh Ministers:

- the definition of regulated spending;
- the definition of notional spending;
- the restrictions on incurring spending or making payments (including deadlines for receiving and paying claims);
- controls on donations to non-party campaigners
- the reporting requirements;
- the timetable for publishing returns submitted to us; and
- the spending limits for political parties and non-party campaigners at National Assembly for Wales elections.

In the event of changes to the current rules for National Assembly for Wales and local government elections we will at that time provide advice on the practical implications and the impact on voters, campaigners and electoral administrators in Wales and – if relevant – elsewhere in the UK.

Any changes to the electoral process, including to franchise and the electoral system, should be clear and made in sufficient time to enable voters to understand how these may impact on them and their participation in elections.

Similarly, any changes to appropriate legislation should be made six months prior to the commencement of the change (e.g. polling day / the beginning of the canvass). This would ensure that those involved with implementation have sufficient time to plan and properly resource the change and would allow for any necessary public awareness work.

The Commission as a statutory consultee

We note that the draft Wales Bill affects S.7 of PPERA⁷ and welcome the fact that the duty for the Secretary of State for Wales to consult the Electoral Commission on any draft Order relating to the conduct of a Welsh general election will be transferred to Welsh Ministers.

Modifying forms in relation to elections for the return of Assembly members

Under existing legislation⁸ the Secretary of State has the power to modify any form contained in, or in regulations or rules made under the Representation of the People Acts to enable it to be used both for the original purpose and in relation to elections for the return of Assembly Members.

This provision has not been transferred to the draft Wales Bill.

⁶ [Political Parties Elections and Referendums Act 2000](#)

⁷ Section 7(2) of the [Political Parties, Elections and Referendums Act 2000](#)

⁸ Section 13 (4)b of the Government of Wales Act 2006

We would be grateful for clarification that extending the legislative competence of the National Assembly would allow these modifications to be made by Welsh Ministers.

The Electoral Commission's role and accountability

The Commission currently has a full programme of work in place for National Assembly and local government elections in Wales.

Under PPERA, the Electoral Commission is accountable to the UK Parliament's Speaker's Committee for its work. The St David's Day⁹ proposals had recommended that the Electoral Commission should continue to operate on a UK-wide basis, with the National Assembly having competence over its functions in relation to National Assembly and local government elections in Wales. The draft Wales Bill, however, only transfers competence to the National Assembly in respect of the provision for the Commission to prepare, lay and publish reports.

This differs from the position in Scotland where, in addition to transferring legislative competence for the Electoral Commission's reporting functions to the Scottish Parliament, an amendment to the Scotland Bill 2015¹⁰ also proposes the same for the Commission's functions relating to finance and the provision of regulations that it makes.

Further consideration is necessary as to the Electoral Commission's functions in respect of finance and the provision of regulations for work relating to National Assembly and local government elections. We would be happy to have these discussions with relevant officials ahead of the publication of a Wales Bill.

For further information, please contact Suzanne King, Senior Communications Officer on 020 7271 0671 or sking@electoralcommission.org.uk

⁹ [St David's Day Agreement](#)

¹⁰ [Scotland Bill](#)